

מסורת הש"ס

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן ב.

עין משפט
נר מצוה

א א מ"י פ"ז מהלכות
יו"ט הלכה ב ופ"א
מהלכות שמיטה הלכה ח
סמג לאור ע"ה ע"ש דרשן
ב טו"ש ע"ה א"ח ס"י מקל
ס"ף א:
ב ב מ"י פ"ז מהלכות יו"ט
שם טו"ש ע"ה שם ס"ף ב:
ג ג מ"י פ"ח מהלכות יו"ט
הלכה ג טו"ש ע"ה שם ס"ף
ה:
ד ד מ"י פ"א מהלכות
שמיטה הלכה ט:
ה ה מ"י פ"ח מהלכות
יו"ט הלכה ג טו"ש ע"ה
שם ס"ף ו:
ו ו מ"י שם פ"ז הלכה י
טו"ש ע"ה שם ס"י מקל
ס"ף ב:
ז ז מ"י שם טו"ש ע"ה שם
ס"ף א:
ח ח מ"י פ"ז מהלכות יו"ט
הלכה א:
ט ט מ"י שם הלכה ב
טו"ש ע"ה שם ס"י מקל
ס"ף ב:
י י מ"י שם טו"ש ע"ה שם
ס"ף א:

רבינו חננאל

משקין בית השלחין
במועד ובשביעית, בין
ממעין שיצא בתחילה
ובין ממעין כו'. ומקשינן
השוא י' לומר ממעין
שיצא בתחילה, דחיישין
דלמא אחי לאינפול
ועמד מיבעיא, ופרקינן
איצטרך לאשמועינן
דאפי' ממעין יצא דליכא
חששא דלמא נפיל ובני
ליה, [אין] משקין אלא
בית השלחין, שהן נטועין
צמאין למים, מלשון
שלחים, כדמרגמי' והוא
ע"פ, משלח. אבל בית
הבעל, שבב' גדול ושרשי
שרשים בקרקע, כמו
בעל באשור, כדחייב
והולידה והצמיחה. בין
ממעין שיצא בתחילה ובין
ממעין שלא יצא בתחילה
אין משקין שדה הבעל.
ואמרינן, מאן תנא דחייש
לפסידא גינה השלחין כ"י
שלא יפסידו ויירששו והתיר
להשקותם, ואפי' הכי לא
התיר אלא דבר שאין בו
טורח, אבל להשקות ממי
גשמים וכיוצא בהן שיש
טורח בהן לא התיר. אמר
רב הונא ר' אליעזר בן
יעקב היא, דתנן ר' אליעזר
בן יעקב אומר מושכין
מים מאילן לאילן אבל
לא ישקה את כל השדה.
ודחינן, אימור דשמעת לר'
אליעזר דלא שרי, הרווחה,
מקמינן לה לישקה את כל
השדה, אבל שלא להטריח
במקום שיש פסידא מי
שמעת ליה, ובא רב פפא
ואוקמה לר' יהודה, דחני
אין משקין ממעין היוצא
בתחילה אלא שדה בית
השלחין שחורבה, ומקשינן
אי חרבה למי לי השקאה,
אילא מאי חרבה דקתני,
חרב מעיינא ויצא לה מעין
אחיה כחחלה.

משקין בית השלחין. שדה שאינה מסתפקת צמי גשמים ור"ר
להשקותה תמיד ואם אין משקין אותה תדיר נפסדת
והלכך משקין אותה צחו"מ ומשום פסידא שרו ליה רבנן כדאמרין
בפ' אין דורשין (תנא דף י"ט. וס) תנא אידך ששם ימים תאכל

משקין

א בית השלחין במועד * ובשביעית בין ממעין
שיצא בתחילה בין ממעין שלא יצא בתחילה
ב אבל אין משקין לא ממי הגשמים ולא ממי
הקילון * ואין עושין * עוגיות לגפנים ר' אלעזר
בן עזריה אומר אין עושין את האמה בתחילה
במועד ובשביעית וחכמים אומרים * עושין
את האמה בתחילה בשביעית * ומתקנין את
המקולקלות במועד * (ב) * ומתקנין את קלקולי
המים שברשות הרבים וחוטטין אותן * ומתקנין
את הדרכים ואת הרחובות ואת * מקוות
המים ועושין כל צורכי הרבים * ומציינין את
הקברות * ויוצאין אף על הכלאים: (ג) * השתא
יש לומר ממעין שיצא בתחילה דאיתי
לאינפול משקין ממעין שלא יצא בתחילה
דלא אתי לאינפול מיבעיא אמרי אצטרך אי
תנא מעין שיצא בתחילה הוה אמינא הכא
הוא רבית השלחין אין בית הבעל לא משום
דאיתי לאינפול אבל מעין שלא יצא
בתחילה דלא אתי לאינפול אימא אפילו
בית הבעל נמי קא משמע לן לא שניא מעין
שיצא בתחילה ולא שניא מעין שלא יצא
בתחילה בית השלחין אין בית הבעל לא
ומאי משמע דהאי בית השלחין לישנא
דצחוחא היא דכתיב * ואתה ע"פ ויגע
ומתרגמינן ואת משלחי ולא ומאי משמע
דהאי בית הבעל לישנא דמייחבותא היא
דכתיב * כי יבעל בחור בתולה ומתרגמינן
ארי כמה דמיתותב עולם עם בתולתא
ייתיבתו בגיך בניך מאן תנא * דפסידא אין
הרווחה לא * ואפילו במקום פסידא מותר
נמי לא טרחינן אמר רב הונא ר' אליעזר בן
יעקב היא דתנן * רבי אליעזר בן יעקב אומר
מושכין את המים מאילן לאילן ובלבד שלא
ישקה את השדה כולה אימור דשמעת ליה

לרבי אליעזר הרווחה דלא טירחא במקום פסידא מי שמעת ליה אלא אמר
רב פפא הא מני רבי יהודה היא דתניא * מעין היוצא בתחילה משקין
ממנו אפילו שדה בית הבעל דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר * אין
משקין אלא שדה בית השלחין שחורבה רבי אלעזר בן עזריה אומר לא
כך ולא כך יתר על כן אמר רבי יהודה לא יפנה אדם אמת המים וישקה
לגינתו ולחורבתו בחולו של מועד מאי חרבה אילימא חרבה ממש למה
לי דמשקי לה * (א) אמר אביי שחורבה ממעין זה ויצא לה מעין אחר רבי
אלעזר בן עזריה אומר לא כך ולא כך לא שניא חרב מעיינא ולא שניא
לא חרב מעיינא מעין שיצא בתחילה לא וממאי דלמא עד כאן לא קאמר
רבי יהודה בית השלחין אין בית הבעל לא אלא מעין שיצא בתחילה
דלמא

משקין בית השלחין במועד. שדה שאינה עומדת צמי גשמים ור"ר
להשקותה תמיד משקין אותה אפילו צחו"מ של מועד
לפי שהוא לו הפסד גדול אם אינו משקה אותה ודבר של הפסד
התירו חכמים לטרוח בו צחו"מ של מועד כמו שאנו מולחין במסכת

חגיגה (דף י"ח). דכתיב (דברים טז)
שש ימים תאכל מזאת וציוס השביעי
עזרת לה' אלהיך מה שביעי עזר
בעשית מלאכה אף ששה עזורים
בעשית מלאכה אי מה שביעי עזר
בכל מלאכה אף ששה עזורים בכל
מלאכה תלמוד לומר השביעי שביעי
עזר בכל מלאכה ואין ששה עזורים
בכל מלאכה הא לא מסרן הכתוב
אלא לחכמים לומר לך איזו מלאכה
אסורה צחו"מ ואי זו מותרת ומלאכה
שיש בה הפסד אם אינו עושה אותה
כגון להשקות בית השלחין התיירו
חכמים * ובעשית. מפרש בגמרא *:

ממעין שיצא בתחילה. דעכשו
מתחיל לנצוט שעדיין לא החזיקה
דרכה: צין ממעין שלא יצא בתחילה.
אלא מעין טובע מומן מרובה: אל
לא ממי גשמים. משום דלית ציה
טירחא יתירא כדמפרש בגמרא *:
גב' דאסי לאינפול. הקרקע
שקציה דעדיין לא החזיקה דרכה:
משקין. צחו"מ של מועד ולא חיישין
למלא נפיל ואילו ותרע טירחא
יתירא: מעין שלא יצא בתחילה.
שכר החזיק דרכו: מיבעיא. דמשקה
ממנו צחו"מ של מועד: צים הצעל.
שדה הוא צעמק ואינו נריך להשקותה
ואין צה הפסד אם אין משקה אותה:

קא משמע לן. ממעין דתני צין
ממעין שלא יצא בתחילה: צים
השלחין אין צים הצעל. אפילו ממעין
שלא יצא בתחילה לא: * (י) * וישלח.
וה"א מתחלף צח"מ: מאן תנא.

דמנא דפסידא שרי למיטרה צה
צחו"מ כגון צית השלחין: הרווחה
לא. כגון צית הצעל דאסור להשקותה
מאחר שאין צה הפסד שאין נריך
להשקותה אללא הרווחה דמילתא
לשויה אפלי חפצי: אפילו במקום
פסידא מותר לא טרחינן. דקתני
מתניתין אללא לא ממני גשמים כו'
משום דלית ציה טירחא: מושכין
המים מאילן לאילן. צחו"מ של מועד
אם יש מים תחת אילן אחד עושין
דך קטן מאילן לאילן כדי שימשכו
המים מאילן לאילן אחד: * (י) * לא
ישקה אם שדה כולה. צית הצעל

קמיייר הרווחה היא. אלמא דהרווחה
דמילתא אסר ר' אליעזר: אינא חרבה
ממנו. שנעשה צור למי לי למשקה
להיה דהא אין לה תקנה לעולם:
שחרבה ממעין זה ואלא לה מעין אחר.
שחרב מעיינא שגרילה לשתות ממנו
דכיון שגרילה לשתות אי לא משקה לה
עכשו אית ליה פסידא יתירא אפילו
הכי לא שרי ר' יהודה אללא ממעין שיצא
לה דלאו טירחא הוא אללא מי גשמים
ומי קילון דטירחא הוא לא שרי אפילו
לצית השלחין ועוד חזינן דקאמר רבי
יהודה לא יפנה * (א) מים כו' אלמא דלא
שרי ר' יהודה טירחא יתירא אלמא מתני' ר' יהודה היא דהא ראצ"ע ל"ש חרב מעיינא ממעין שיצא לה בתחילה ול"ש לא חרב תריוויהו אסר:
דלמא

(א) וי' פש"י לקמן ד"ה
עוגיות. (ב) וראה פירוש
לקמן ה"ה. (ג) וי' העיר
בער שם ה דכתיב והוא
ע"פ (בראשית כה) תרגמו
והוא משלחין. (ד) לקמן
ו'. (ה) ומוספתא פ"ח, (ו)
(ז) וי' (י) וי' (י) וי' (י) וי'
ופש עיפה למי לא נמצא
צח"מ עין מו"ט.

תורה אור השלם

1. אשר קרך בדרך וצוב
קר כל הנחשלים אחריו
ואתה ע"פ קצו ולא ירא
אלהים. דברים כה יח
2. כי יבעל בחור בתולה
יבדלוך בגיך ומשולש קתן
על בקל חיש ע"פ
אלהיך: ישיעו סב ה

הגהות הב"ח

(א) מתני' ומתקנין את
קלקולי המים. נ"ב ע"י
פשי"י ב"ק ה' ע"א:
(ב) שם ואת מקוואות
המים ועושין: (ג) גמ'
דמשקין לה ואמר אבי
שחרבה כו' לא חרב מעיינא
ממעין שלא בתחילה:
(ד) רש"י ד"ה שלא
יסקה: (ה) ד"ה שחרבה כו'
דקארי' לא יפנה אדם
אמת המים כו' אלמא וכו'
ל"ש חרב מעיינא ור"ש
לא חרב תריוויהו אסר
ממעין שלא לה בתחילה
כ"ל והס"ד:

גליון הש"ס

מתני' ובשביעית בין
ממעין. עין לקמן דף י'
ע"ב חוס' ד"ה מרגלינן:

מוסף רש"י

עוגיות. עגול סביב כמו
(תענית טז). עג עוגה ועמד
במקום (קטן דף י'): או: גומות
(חולין מא) לנסוף שם מים
להשקות הגפן (ברכות ו).
ומציינין את הקברות.
שעושין סמינים על הקברות
כדי דלמא כדמרגמינן (ב"ק
סג). על קברות כבוד
דחיוך כעצמות, כדי שלא
יכלו אורלי תרומה לשם
(קטן ה). מושכין את
המים מאילן לאילן.
דכיון שדה צית השלחין.
דפסידא יתירא איכא (קטן
ו').